GORE SRCA!

VJERSKI LIST

Poštarina plaćena u gotovom

Cijena za pojedini broj 4.— lire, u Jugoslaviji 2.— dinara.

Pretplata za svaki mjesec 10.- lira u Jugoslaviji 5.— dinara.

Oglasi stoje 10.— lira za svaki milimetar visine u širini 1 stupca.

God. I. - Broj 16. — Izdaje: Književno društvo Sv. Mohora za Istru. — Izlazi svakog 1. i 15. u mjesecu. — Rijeka, dne 15. studenog 1946.

Bez morala nema narodne budućnosti

Pisac ovih redaka bio je nedavno u jednom ovećem hrvatskom selu u Posavini. Već na prvi pogled udarilo mu je u oči jedno protuslovlje. Kud okom sižeš, svuda ravna i plodna zemlja, koja pretstavlja izvor velikog bogatstva, a ipak imade prilično seoskih kuća malenih i trošnih, a ljudi većinom žive bez one udobnosti, koju imadu seljaci kod naprednih naroda. Koji je tome razlog? Prije svega zaostalo gospodarstvo. Pravom plodoredu, umjetnom gnojivu, sijanju djeteline, izboru sjemena itd. nema ondje ni traga. Očito je, da se nekada više politiziralo i »kortešovalo« za izbore, negoli radilo na praktičnom podizanju seljačkog staleža.

Ali to se može s vremenom još popraviti. Nego teže će biti iskorijeniti druga dva zla: alkoholizam i bijelu kugu.

Rakija se ondje ne pije kao lijek nego iz pohlepe. Pijanstvo je u časti. Čak i žene se ne stide priznati, da su se opile, a muškarci znadu se katkada, kad se vraćaju sa sajme, pričinjati kao da su pijani, da im se ne bi tko narugao, što su došli kući trijezni. Posljedice su: veće siromaštvo, blijedi obrazi i manji otpor proti bolestima, prepirke, tučnjave, manja bistroumnost i veća zaostalost.

Ali to nije sve. Selo broji više od 2000 osoba, a u školi nema više od pedeset djece. Svake godine ima približno dvostruko više umrlih negoli rođenih. To znači da narod u onom selu izumire.

Jedan čovjek iz tog sela kazao je nekom Istraninu: »Čuješ, druže, i ja sam bio u Istri, pa reci ti meni, kako to, da su vaše istarske snahe (mlade udate žene) crvene i pune života, a naše blijede i boležljive?« — Istranin mu je odgovorio: »Eh, druže, ti si vidio još nešto u Istri. mnogo djece u selima. Tu ti je odgovor!« — Da, gdje je moralno i naravno življenje, ondje je obično također zadravlje i život. A nemoral, to jest udaljivanje od naravnih zapovijedi, koje su ujedno i Božje, vodi pojedince i narode k propasti.

Neka oni, koji poznaju prilike, sude sami, gdje su i koliko su u našoj domovini raširena spomenuta zla. Mi želimo samo svratiti na njih pažnju. A želimo istaknuti i to, da se nekoja zla, kao na pr. ona, koja zasijecaju u obiteljski život, ne mogu iskorijeniti drukčije negoli uzgojem naroda u trijeznosti i u osjećaju odgovornosti pred Bogom (jer odgovornost pred ljudima ne može se provesti za sva djela pojedinaca i obitelji). A u tom uzgajanju naroda treba da surađuju svi, koji mogu i koji su za to sposobni. Kod toga je neophodno nužna i nenadoknadiva suradnja Crkve, dotično svećenika. Oni su pozvani na to već po svrsi svoga staleža.

Zašto je toliko zla na svijetu?

Mnogi se plitki ljudi sablaznjuju nad kršćanstvom i Crkvom govoreći, da se je sve to preživjelo, da je vjera beskorisna i bez životne snage da je Crkva satajila, jer tobože nije mogla spriječiti katastrofu ovog rata. Ali svaki pametan i pošten čovjek znade, da tomu strašnomu zlu nije krivo ni kršćanstvo ni Crkva, nego baš protivno: otpad od Boga, vjere i Crkve! Do ovoga rata ne bi bilo došlo da su pojedinci i narodi slušali sv. Crkvu i živjeli po svetoj vjeri. Evropa danas samo žanje ono, što je sijala kroz zadnja četiri stotine godina. Najprije se je pobunila proti Crkvi, poslije je zabacila Krista, zatim je počela tajiti Boga i napokon boriti se protiv Njega. Zato govori danas Bog Evropi, koja je tek izašla iz krvi i plamena, po proroku Jeremiji: »Odavno si izlomila jaram moj i raskidala užeta moja i rekla si: Ne služim ti više! Zloća je tvoja, koja te kara, otpad je tvoj, koji te kažnjava. Upamti i vidi, kako je zlo i gorko, što ostavljaš Gospodina Boga svojega i ne bojiš se mene!« (2, 20, 19). Katastrofa koju danas svijet proživljava sjajan je dokaz, kako su Bog i vjera i Crkva neophodno potrebni i korisni čovječanstvu. Čovjek je htio sagraditi raj zemaljski bez Boga i protiv Boga na labavim temeljima čiste čovječnosti, znanosti, kulture, gospodarskog napretka, bogatstva i novih iznašašća, pa kad je mislio, da je već na cilju, čitava mu se je zgrada, kao nekada babilonski toranj, srušila pred njegovim očima i ruševina je njegova silno velika.

I najljepše čovječje tijelo počne raspadati i pretvarati se u gnjilež i trulež, u prah i pepeo, ako ga duša ostavi. Tako se i čovječanstvo raskraja i uništuje, ako nema duše, a to je Bog i njegov zakon. Danas uviđamo, kako su istinite Isusove riječi, da čovjek ne živi samo o kruhu, nego i o svakoj riječi, koja izlazi iz ustiju Božjih! Koliko puta se je iz ustiju našeg prostog čovjeka čulo: što imaš od toga, ako ideš u crkvu, na misu, na propovijed? Koliko si zaslužio, koliko ti je pop dao? Čovjek mora i u nedjelju raditi, ako hoće jesti«, itd.

To su tjelesni ljudi koji ne razumiju, što je Duh Božji, kojima je sve na svijetu samo tjelesno uživanje, te su zaboravili Psalmistove riječi: »Ako Gospodin ne gradi kuća, uzalud se muče, koji je grade. Ako Gospodin ne čuva grada, uzalud bdije koji ga čuva!« (Ps. 126, 1)

Isus nam je pokazao pravi put, kojim ćemo doći do vremenite sreće i blagostanja: »Tražite najprije kraljevstvo Božje i pravdu njegovu«, to jest: skrbite i trudite se prije svega, kako biste živjeli pravedno, pobožno i sveto prema Božjim zapovijedima, pa »će vam se sve ostalo nadodati« (Mat. 6, 33) t. j. sve ostalo što trebate za svakidanji život i vremenito blagostanje.

Danas, nakon strašne pouke prošloga rata koji je bio posljedica otpada od Boga, tražeći put mira i sreće moramo zavapiti s Petrom: »Gospodine, kamo hoćemo ići? Ti imaš riječi vječnoga života!« (Iv. 6, 68).

Počnimo živjeti u ljubavi prema bližnjemu i po Božjim zakonima i nosimo u dušama svetu milost, pa nećemo više govoriti, da je vjera beskorisna i da je kršćanstvo zatajilo, nego će svaki od nas reći o Crkvi ono, što je mudri Salamon rekao o mudrosti: »S njom su mi došla sva dobra i nebrojeno sam bogatstvo primio iz njezinih ruku«. (Mudr. 7, 11).

L. J.

Kongres unionista u Velehradu u Čehoslovačkoj

Velehrad je poznati grad u kršćanskoj povijesti slavenskih naroda. Slavenski apostol sv. Metod bio je nadbiskup u Velehradu. Svake godine slavi se u Velehradu blagdan slavenskih apostola sv. Ćirila i Metoda na veoma svečani način. Toj svečanosti prisustvuju katolici iz cijele Čehoslovačke, i iz susjednih država dolazili su pripadnici istočnoga obreda katoličke Crkve u velikom broju na te svečanosti.

Ove su godine Česi i Slovaci na poseban način odali zahvalnost i počast slavenskim apostolima. Zahvalnost za povraćenu slobodu, za novi nacionalni život u slobodnoj domovini.

Uz proslavu slavenskih apostola ove godine održan je i kongres za sjedinjenje kršćanskih crkava. Kongresu su prisustvovali apostolski nuncij u Čehoslovačkoj mons. Ritter i ministar pošta Čehoslovačke vlade mons. Hala. Kongres je započeo radom u bazilici u Velehradu govorom pomoćnog biskupa u Olomucu mons. Zela i Oca Kubičeka, koji je u svom govoru naglasio, da je Velehrad odavna središte misli i rada oko sjedinjenja kršćanskih crkava. »Krist to hoće. Krist traži da bude jedno stado i jedan pastir.« Poslije pjevanja Veni Sancte Spiritus vjernici su se poklonili svetim moćima desne ruke sv. Ćirila — one ruke, kojom je bio napisan prvi prijevod sv. Pisma na slavenskom jeziku.

Sam rad kongresa odvijao se je u prostorijama papinskog zavoda u Velehradu. Osnivač i sudjelovatelj kod svih dosadašnjih kongresa mons. dr. Jemelka otvorio je zasjedanje kraćim pozdravom, a nakon toga je Otac Olser, profesor papinskog istočnog instituta u Rimu, izrekao kongresu pozdrave i blagoslov sv. Oca Pape Pia XII. te pozdrave kardinala Eugenia Tisseranta, prefekta sv. Kongregacije za Istok. Profesori papinskog istočnog zavoda u Rimu uputili su takodjer pismene pozdrave kongresu.

U svom govoru mons. Cinek, prorektor Sveučilišta u Olomucu, prikazao je rad slavenske braće sv. Ćirila i Metoda. On je naglasio, da se na istim idejama sv. Braće nastavlja radom na Sveučilištu u Olomucu, podržavajući ljubavlju stare katoličke veze svih Slavena. Mons. Jemelka je nakon kraćeg pregleda rada svih dosadašnjih kongresa, opravdano ustvrdio, da je taj rad bio blagoslovljen od Boga, jer je dao poticaja da se i u Rimu i u drugim krajevima započne s širenjem ideja o sjedinjenju crkava.

Drugog dana kongresa govorio je mons. Rusnak o putevima, koji vode k sjedinjenju. »Jedini je put u potpunom upoznavanju i razumijevanju. U liturgijskim knjigama Istoka nalazimo pravu kršćansku vjeru, često puta prikazanu istim riječima kao i kod nas u zapadnoj Crkvi«.

Osnovna ideja rada trećeg dana kongresa bila je ljubav prema Istoku i misionarni rad čeških i slovačkih katolika. Prof. praškog Sveučilišta mons. Vasica govorio je o sv. misi istočnoga obreda. Liturgija sv. Petra — tako se naziva taj obred — bio je praktični primjer jedinstva provedenog izmedju Istoka i Zapada. Taj primjer vrijedi i danas. Istok i Zapad moraju se naći zajedno u medjusobnom razumijevanju, usvajanju i spajanju onih kulturnih vrednota, koje imaju trajnu vrijednost i kod jednih i kod drugih.

Na kongresu se je raspravljalo takodjer o bizantinskoj crkvenoj umjetnosti i o daljnom radu u idućoj godini.

Kongres je osudio sve one, koji se lažno nabacuju na rad unionista, pripisujući mu ideje i metode, s kojima nema pravi rad za sjedinjenje nikakove veze. »S ljubavlju k sjedinjenju« — ta historijska ideja — velika u radu na sjedinjenju ostaje i dalje pokretač svih akcija.

Kongres u Velehradu iznio je prave vrijednosti slavenskog jedinstva. Samo u jednoj Kristovoj Crkvi moći će biti slavenski narodi složni i jedinstveni u radu za bolji život svih naroda na svijetu.

Medjunarodna unija za zaštitu djece

Ta međunarodna organizacija imade plemenitu zadaću, da raspravlja i da se brine za socijalnu zaštitu zapuštene djece, naročito ratne siročadi. Sastavljena je od ljudi iz raznih naroda i vjeroispovjesti. U vrijeme rata nije mogla ta organizacija djelovati, a sada je, nakon rata opet oživjela. Prošlog je mjeseca imala svoj dvadeset i drugi sastanak i to u Švicarskoj, u Ženevi.

Na sastanak je došlo mnogo članova iz 29 raznih naroda. Među prisutnima bilo je više osoba također iz raznih država Južne Amerike. Na skupštini se je raspravljalo veoma snošljivo i srdačno bez obzira na razliku vjere i narodnosti. Na poziv generalnog tajnika Unije bila je zastupana i Sv. Stolica. Zastupao ju je mons. Paolo Bertoli, savjetnik nuncijature u Bernu. On je pozdravio sve članove kongresa te je spomenuo također papinu brigu za zapuštenu djecu i njegovu encikliku («Quemadmodum») od 6. siječnja prošle godine u tom pogledu. Taj je govor pobudio među članovima kongresa ugodno raspoloženje, tako da su nekoji članovi kasnije zatražili i dobili audijencu kod Sv. Oca pape.

Ako ikada, to je rad spomenute Unije potreban sada, kad ima u tolikim državama premnogo siročadi i uopće zapuštene djece.

IRSKA I NJEZIN DRŽAVNI USTAV

Poznato, je, da su Irci gorljivi katolici. Kroz svoju povijest su Irci više puta podnijeli progonstva radi svoga beskompromisnog katoličanstva. Nakon vjekovnih borba došli su Irci konačno, poslije svršetka prošlog svjetskog rata, do svoje samostalnosti.

U državnom ustavu, prihvaćenom od naroda g. 1937., dolaze do izražaja bitne osobine irskoga naroda. Kršćanstvo zaprema prvo mjesto. Ono je početak i izvor svega javnoga i privatnoga djelovanja Iraca i kao pojedinca i kao narodne cjeline. To najbolje pokazuje državni ustav. Evo uvoda, prvih rečenica ovog osnovnog zakona Irske države:

«U ime presv. Trojstva, od kojeg dolazi svaka vlast i iz kojeg izvire kroz vječnost sve djelovanje ljudi i država, mi, narod Irske,

»Ponizno priznajući sve naše obaveze prema našem božanskom Gospodinu Isusu Kristu, koji je potpomagao kroz vjekove naše očeve u borbi,

»I u namjeri da proširimo opće dobro ... i da uspostavimo jedinstvo naše zemlje

»Prihvaćamo ovaj Ustav.«

Katolička Irska izgradjuje svoju samostalnost na vječnim principima Božanske istine.

PORUKA KATOLIČKOM KONGRESU U BOSTONU

Nedavno održanom katoličkom kongresu u američkom gradu Bostonu uputio je sv. Otac papa radioporuku, u kojoj je naglasio veliku potrebu katoličkog rada i veliku potrebu temeljitog upoznavanja katoličkih istina. On je rekao: «Kristovo tijelo — Katolička Crkva — ugroženo je danas ne samo od vanjskih sila, nego i od unutarnjih opasnosti sh-

(Nastavak na 2 strani)

Život s Crkvom

Dvadeset i treca nedjelja po Duhovima

(Dne 17. studenog)

Doskora će doći svršetak crkvene godine. Zato u današnjoj sv. misi svraća Crkva naše misli na budući svršetak svijeta i na naše uskrsnuće, kojim ćemo biti konačno oslobođeni od robovanja strastima i grijehu.

Sv. misa počinje riječima: »Gospodin govori: Ja mislim misli mira, a ne plača; prizivat ćete me, i ja ću vas uslišati.«

U poslanici (Filipljanima) pritužuje se sv. Pavao — kako kaže, sa suzama — proti onima, koji ne žive kao dobri kršćani nego kao neprijatelji Kristova križa, kojima je »Bog trbuh, a slava u njihovoj sramoti, jer teže samo za zemaljskim stvarima.« Zatim nas upozoruje sv. Pavao, da je naša prava budućа domovina na nebu, ODAKLE OČEKUJEMO SPASITELJA, GOSPODINA NAŠEGA ISUSA KRISTA. ON ĆE PO JAKOSTI, KOJA MOŽE SEBI POKORITI SVE, PREOBRAZITI NAŠE BIJEDNO TIJELO, da bude jednako njegovu proslavljenom tijelu«. Zato pozivlje kršćane kao svoju »radost i svoj svijenac«, neka ustraju u vjeri — »u Gospodinu.«

Odmah poslije poslanice čita misnik dalje: »Oslobodio si nas, Gospodine od onih, koji su nas mučili i smeo si one, koji su mrzili na nas... Iz dubine vapijemo k tebi, Gospodine Gospodine, glas moj usliši.«

Evanđelje (po Mateju 9. 18-26) pripovijeda nam, kako je neki knez pozvao Isusa u svoju kuću, u kojoj mu je umrla kći. »Dođi, metni na nju svoju ruku, i oživjet će.« U kući je već bilo mnogo naroda uz svirače, koji su imali svirati kod pogreba. Isus je odstranio radoznalu svjetinu, primio je djevojku za ruku, i — ona je ustala! Razumljivo je, da se je taj glas pročuo po svem onom kraju.« Isus se je i u tom događaju pokazao kao velikan — kao gospodar života i smrti.

(Svršetak s 1 strane)

losti i propadanja. Vi ste upozoreni na te opasnosti. Njih nalazimo u neznanju ili bolje u slabom poznavanju vjerskih istina... Mi znamo rezultate misionarskog rada. Preko 3 milijuna ljudi sprema se primiti sv. krst. Gotovo pola milijuna osoba prilazi svake godine našoj vjeri ... No mi se danas obraćamo onima, čiji su pređi bili članovi naše vjere. Na njih se odnose naše riječi o unutarnjim opasnostima u Crkvi. Njezin je napredak ugrožen radi njihove nesposobnosti, da se saživе s istinama koje ispovijedaju... Da Crkva bude uistinu bez prigovora, potrebno je da njezini vjernici budu svijesni obaveza, koje imaju prema mističnome tijelu Kristovu. »Vjerska poduka — završio je Sv. Otac — prema tome je potrebna i nužna ne samo djeci u osnovnim školama i mladeži u srednjim školama, nego bi morala imati časno mjesto također na Sveučilištima i visokim školama.«

Dvadeset i četvrta nedjelja po Duhovima

(Dne 24 studenog)

Ta je nedjelja zadnja po Duhovima i zadnja u crkvenoj godini. Zato nam i govori Crkva te nedjelje u evanđelju (po Mateju 24, 15-35) o zadnjem događaju u povijesti čovječanstva — o sudnjem danu.

Svi se učenjaci slažu o tomu, da će ovaj svijet i život na njemu doći jedanput do svršetka. Isus je odlučio, da svršetak života na zemlji zaključi svečano. Prvi put je došao na zemlju ponizno i tiho. Ali drugi put će, kako je sam prorokovao, doći uz pratnju prirodnih sila. »Sunce će pomrčati, mjesec neće dati svoje svjetlosti, i zvijezde će padati s neba, i pokrenut će se nebeske sile.« Ljudi će se prestrašiti. »Bit će nevolja velika, kakve nije bilo od postanka svijeta dosada niti će biti. I tada, kad budu svi očekivali propast i smrt, pokazat će se lažni Kristi i proroci, da bi zavarali svijet. Ali ne treba se dati zavesti od njih, jer se Isus na koncu svijeta neće pokazati samo ovdje ili ondje, nego u svojoj silnoj slavi pred svim čovječanstvom. »Kao što munja izlazi od istoka i vidi se sve do zapada, tako će biti i dolazak Sina čovječjega.« Na nebu će se pokazati »znak Sina čovječjega« — veliki križ, kojim je Isus spasio čovječanstvo za život vječni. Tada će proplakati sva plemena na zemlji, i vidjet će Sina čovječjega, gdje dolazi s velikom moći i veličanstvom na oblacima nebeskim.«

Tada će Isus »poslati svoje anđele, koji će glasom trublje sabrati njegove izabrane od četiri strane svijeta, od jednoga do drugoga kraja neba.« Uskrsnut će svi ljudi. Božja svemogućnost, koja čini, da iz sjemena što se u zemlji raspadne, izraste veliko stablo, učinit će, da se iz praha neznatnog ostatka tjelesnog života podigne opet naše tijelo, slično ali produhovljeno, da se opet združi sa svojom dušom. I tada ćemo opet kao ljudi gledati jedan drugoga. Ali pogled će čitavog i nebrojenog čovječanstva biti uprt u Isusa. A on će kao Gospodar i Bog i Spasitelj rastaviti dobre od zlih i odrediti dobre za vječno gledanje Boga, a zle za pogubljenje.

Tako će svršiti život ovoga svijeta na zemlji. To nam je Isus prorekao sa svom sigurnošću, kao gospodar prirode i života — kao onaj, koji znade, jer »nebo će i zemlja proći«, rekao je on, »ali moje riječi neće proći.«

—o—

MUDRE IZREKE

Nemoj reći: Kako je on meni učinio, tako ću i ja njemu učiniti! »Ja ću platiti svakome po djelu njegovu«, govori Bog svemogući. (Priče 24 29.).

Veći je trud opirati se grijesima i strastima, nego znojiti se uz tjelesne poslove«. (Nasljeđuj Krista).

APOLOGETSKI KUTIĆ

Slabost katolika

Tko za vrijeme hitlerovskog vladanja nije čuo govoriti o slabosti katolika. Po mišljenju nacista, katolici nisu sposobni, da budu vrijedni vojnici, jer ih njihova vjera uči milosrđu i ljubavi prama bližnjemu, a vojnik — po njihovu mišljenju — ne bi smio imati ni ljubavi, ni milosrđa. Da su katolici dobri ljudi, koji hoće, da se sve lijepo i dobro uredi, to svako lako priznaje, ali neki teško gledaju na to, kako se katolici neće da hvataju zlih sredstava u svome djelovanju, makar imali pred očima ne znam kako dobar cilj. Kad je Hitler postavio sebi za cilj ostvarenje velike Njemačke, ni najoduševljeniji katolički rodoljubi nisu ga mogli slijediti u njegovim metodama. Katolici su osuđivali svako nasilje, oduravali su organiziranu pljačku, podlo doušnikovanje i laž, terorističko zastrašivanje masa, podmuklo mučenje i ubijanje svakoga onoga, ko usuđuje protivno misliti; a nacisti, koji su upravo sa tim sredstvima izgradili svoju vlast, smatrali su to slabošću, koja nema srčanosti činiti zlo.

To mišljenje bilo bi ispravno samo u slučaju, kad se jakost i snaga ne bi mogla drukčije ispoljiti osim u nasilju. A čini se, da su baš tako nažalost mnogi mislili. To posebno vrijedi za Njemačku, gdje su Kant, Hegel i njihovi nasljednici razvili svoju nauku. O Hegelu, koji je naslijedio Kanta, bilo je već govora na ovome mjestu u broju 10. od 15. kolovoza, a ovdje je vrijedno spomenuti jednog Hegelova nasljednika, koji je posebno raspravljao o jakosti i slabosti. Ime mu je bilo Friedrich, a prezime Nietzsche, što se čita Fridrih Niče.

Još nema pedeset godina, da je on umro, pa niti danas nema nijednog naobraženog Nijemca, koji nije — bilo s radošću, bilo s tugom u srcu — osjetio, kako je Nietzsche svojim pisanjem snažno djelovao na njemački narod. A što je on naučavao? On je dokazivao, da blagost, milosrđe, ustrpljivost i poniznost nemaju nikakove vrijednosti. To kršćanske kreposti za njega nisu drugo, nego slabost i znak zakržljalosti. Kršćanstvo se je — veli on — proširilo u rimskom carstvu samo među robovi, i ono je ropska vjera, koja vodi k vječnoj pokornosti, samouništavanju i smrti. On nikako nije mogao shvatiti Gospodina Boga, dobroga Oca nebeskog, koji je sve stvorio i koji sa svime upravlja doista snažno, ali ipak blago i ljubezno, sakrivajući se ljudskim očima i prepuštajući potpunu slobodu ljudskoj volji. On nije nikako mogao shvatiti, kako je Krist, nakon što je mnogim čudesima dovoljno pokazao svoju moć, konačno ipak izabrao put poniženja, stradanja i sramotne smrti na križu.

No Nietzsche nije samo osuđivao Kristov postupak, nego je i poduzeo, da ispravi tu sramotu križa, i da povede čovječanstvo protivnim putem. Ne poniznost, nego gordost; ne samilost i blagost, nego neumoljiva krutost; ne požrtvovnost i odricanje, nego nametljivo izrabljivanje; ne ljubav, nego mržnja; ne dragovoljno trpljenje i umiranje, nego nasilničko vladanje i ubijanje; ne mir, nego rat: to su bile Nietzscheove parole. On je bio uvjeren, da će tom naukom stvoriti novoga čovjeka, koji će biti savršeniji od sadašnjih ljudi, da će biti nešto više nego čovjek. Zato mu je dao ime: nadčovjek.

Hitler je prihvatio tu nauku i — ne birajući sredstva — stavio je u pokret sav državni aparat, ne bi li kako usavršio njemačku rasu, i ne bi li iz njemačke krvi proizašlo po prvi put na kori zemaljskoj to novo biće, koje bi se zvalo nadčovjek.

Trijezan čovjek ne može, a da se ne zgraža nad tolikom ludošću ljudske oholosti. Katolici su se zgražali nad njom, već onda, kad je ta ludost bila tek maleno sjeme ubačeno na njemačko i evropsko tlo. Katolici su se zgražali, kad je to sjeme bilo zalijevano protukršćanskim strujama svih vrsti i kad je raslo prijeteći olujom cijelome svijetu. Za nagradu su radi toga bili označeni kao slabići, i kukavice. No sada, kad je njemačkoj sili došao kraj, katolicima je dano priznanje time, što se njihovom samilosnom zgražanju nad tom ludošću ljudske oholosti danas pridružuje svaki trijezan i pošten čovjek. Danas se više nego ikada katolici skupa s apostolom Pavlom hvale i ponose svojom slabošću, jer je danas više nego ikada jasno da je dragovoljno prihvaćena sramota križa Kristova daleko veće i plemenitije junaštvo, nego li sila bilo koje vrsti.

Katolici prolaze svijetom kao u procesiji na blagdan Tijelova pjevajući slavu Bogu. Redari bez puške paze, da se procesija drži na okupu. Djeca i mladi probijaju naprijed, a stariji idu za blagim Gospodinom, koji oživljuje cijelu procesiju. Po širokoj cesti svijeta projuri velikom brzinom uz procesiju katolika jedan blindirani auto žaleći te pješake, koji gmižu poput gusjenice. Nakon nekog vremena procesija je prošla pokraj jedne provalije, u kojoj je ležao strmoglavljen jedan auto. Prolazeći tako, mnogi su prepoznali, da je to onaj blindirani auto, koji je prije projurio uz procesiju.

G. A. B.

—o—

MUDRE IZREKE

»A mi se nećemo osvećivati za ono, što trpimo, nego ćemo promisliti, da je ta kazna neznatna, kad se prispodobi s grijesima našim. Ona je bič Gospodnji, kojim se kaznimo kao sluge. I to ne na propast našu, kako mislimo, nego na popravak naš«. (Judit. 7, 26. 27.).

»Ne osvećujte se sami, ljubljeni, nego podajte mjesto gnjevu Božjemu, jer je pisano: Moja je osveta, ja ću vratiti, govori Gospod«. (Rim. 12, 19.).

Samo odvažno naprijed!

Jedne nedjelje poslije podne sjedilo je u krčmi veselo društvo nekadanjih vojnih drugova, koje su u puku zvali »nerazdruživima«. Među njima je bio i Petar Sinković iz Gore. Petar Sinković bio je u vojništvu najživahniji momak i najmiliji drug. Bio je stasit i lijep mladić te je imao štono riječ srce na dlanu, okretan jezik u ustima i čvrstu snagu u rukama. I sada je Petar bio još snažan stasit muž, premda mu se je u kosi bijelila po koja sijeda vlas. Još je uvijek sačuvao svoju staru dobru volju i šaljivu dosjetljivost. Tajna snaga dobre kapljice raspoložila je društvo i veselje je postajalo sve veće. I u tom veselom raspoloženju navalili su drugovi na Petra veleći mu: »De, Petre, pričaj nam kakav veseli doživljaj, koji si doživio poslije rata!«

Petar se je neko vrijeme lukavo smijuckao, a zatim je rekao: »Najveseliji moj doživljaj poslije rata jest, kako sam se oženio«.

»Pričaj nam ga, Petre, pričaj!« klicalo je čitavo društvo.

Petar se je opet nasmijao, a zatim je započeo: »Koncem god. 1918. došao sam kući gladan i žedan, a tri krune u džepu, poderanim vojničkim odijelom, medaljom za hrabrost i križem za zasluge na prsima. Bez kuće i krova, bez pedlja zemlje, bez cijelih cipela i sa tri krune u džepu — sada počni! Kraj svega toga nisam zdvajao nego sam odmah pomislio: Petre moraš se oženiti, inače nećeš doći daleko. Oženit ću se, da, ali s kojom? Dakako s lijepom i bogatom. ....Da, kad bih mogao koju brzo naći — — Naredne nedjelje pošao sam na ogleda. Odmah sam nešto nanjuškao — djevojku na brdu, čvrstu i zdravu lica bijelih i crvenih kao u zrele jabuke, a osim toga nasljednicu velikog seljačkog posjeda i s dvadeset tisuća miraza. Ali iza djevojke je nešto stajalo — drugovi, pozor zavikalo je triput na uzmak — bio je djevojčin otac — pokorno javljam — neprijatelj prosaca, škrtac, koji je po danu i po noći čupio na kesi s novcem, ponosan kao car, zajedljiv i grub, da ga sam nečastivi ne bi pomirisao. — — — Više od tri tjedna nije izdržao kod njega nijedan sluga. Jedni nisu izdržali pred starim, a druge je potjerao, jer su tu i tamo sa strane žmirkali sa djevojkom. Djevojci nije ni pod koju cijenu dozvoljavao, da se uda, da novac ne bi prispio u tuđe ruke. Čitavu četu prosaca je već izbacio iz kuće. — — Bez sluge i sluškinja, samo s kćerkom i dvoje staraca, bratom i sestrom, starac se je mučio i kinio. Usprkos svim nastojanjima nisu mogli naprijed. Posjed je sve više propadao. Prema starom nisam osjetio nikakvog nagnuća, ali zato prema djevojci. Odmah sam pomislio: Petre, samo odvažno naprijed! Ta pomogo si osvojiti mnogu tvrđavu, osvojit ćeš i maleno seljačko djevojče! — Osam dana zatim uputio sam se na Goru k Stojkoviću, gdje sam htio pokušati svoju sreću. Starca nije bilo kod kuće. Djevojka mi je odmah donijela kruha i vina i silila me jesti i piti, što sam ja također odvažno izvršio.

Konačno sam rekao: »Anica, neka ti Bog plati za jelo i piće. Budem li ti i ja mogao iskazati kakvu uslugu, učinit ću to od srca rado..., na primjer budeš li kada trebala vjerenika, samo mi reci. — Djevojka je pocrvenila kao rak u vrućoj vodi i pobjegla je kroz vrata. Kasnije mi se je opet nasmiješila i rekla: »Da Petre, budem li kada trebala od tebe kakvu uslugu, pisat ću ti«. Kad sam je zapitao za starca, odgovorila mi je, da je pošao tražiti slugu. — — No, stvar započinje dobro i ne bude li kakve zapreke, pomislio sam, skoro ćemo skupa nalijeti. — Starac nije našao sluge i poslije osam dana stupio sam pred nj. Imao sam na sebi svoje vojničko odijelo te medalju za hrabrost i križ za zasluge na prsima. Na vojnički sam se uspravio pred seljakom, pozdravio i rekao: »Dobro jutro, oče Stojkoviću! Vratio sam se iz vojništva kući i nemam nikakve službe... Trebate li Vi slugu?«

»Dosta da trebam«, promrmljao je, — »znaš li što raditi?«

»Kao stroj«, odgovorio sam.

»I radiš?« zapitao je on.

»Kao životinja« odvratio sam mu.

»A kakvu plaću tražiš?« upitao je.

Postao sam ponizan, jer ćeš mnogu tvrđavu lakše zauzeti lukavošću nego li junaštvom. Postao sam dakle ponizan i skroman i rekao sam:

»Zasada ne tražim nikakve plaće.... Radit ću Vam pola godine, a zatim ćete sami odlučiti, koliko zaslužujem«.

Starac me je isprva samilosno pogledao, a zatim je zamrmljao: »Plaća mora biti određena!«

Uza sve svoju grubost ipak je mnogo držao do časti i nije htio, da bi tkogod o njemu nešto nepošteno govorio.

»Na novce nisam nikada mnogo gledao«, izjavio sam, »najmilije mi je, kad se sa mnom lijepo postupa«.

»Ne, traži plaću, ta mi je milije«, sili je starac. »Kasnije ne želim imati nikakvih pravda«.

DOPISI

IZ RUKAVCA.

Crkvene misije.

Nedavno smo proveli blagdane Svih Svetih, Dušni dan i nedjelju poslije toga sa posebnom duhovnom marljivošću i raspoloženjem kao možda nikada dosada. Naš župnik veleč. g. Antun Surina pozvao je iz pazinskog samostana veleč. oca Eduarda Bajčića da bi svojim propovijedima kroz 5 dana potaknuo narod na bolji život. Velikom revnošću i spretnošću razjasnio je župljanima najvažnije vjerske istine i potrebu pravog kršćanskog života. Na Dušni dan ujutro išli smo u procesiji na groblje, gdje je propovjednik govorio za duše u čistilištu, posebice o onima, koji su pali u ratu, uključivši i druge, što su ostavili radi bolje budućnosti našega naroda svoje kosti na planinama i drugdje uslijed boja ili progona. Na sve je djelovalo mnogo takodjer naše lijepo uredeno groblje sa križevima u raznim bojama, lijepim spomenicima i sa grobovima obilno okićenima vijencima, krizantenama i drugim cvijećem. Narod je bio tako ganut, da se je čulo mnogo plača i jauka, što je izazvala dirljiva propovijed i misao na izgubljene članove obitelji. U nedjelju poslije toga govorio nam je naš propovjednik o svetosti obiteljskog života, o vrijednosti kućnog odgoja i o dužnosti roditelja u tom pogledu. U zadnjoj propovijedi raspolovio je jednu ploču, od koje je polovicu zadržao za sebe, dok je drugu polovicu ostavio nama, napisavši na nju ove riječi: »Što prije povratak k Bogu — živa i djelotvorna vjera — ljubav i potpomaganje svoje svete crkve — život i rad po istini — kršćanski duh i svetost kućnog ognjišta u obitelji — ne biti ravnodušan prema vjerskim istinama i načelima — ne biti polovičan u vjerskom životu. »Završili smo sa župnikovom zahvalom propovjedniku i sa pjesmom »Tebe Boga hvalimo«. Kod svega toga je vrlo važna i utješna činjenica, što je narod dolazio k propovijedima svaki dan i to u velikom broju, a zapazilo se je u crkvi takoder ljudi iz okolišnih mjesta i mladih osoba. To znači, da narod traži i voli duhovnu hranu i istine, koje odgovaraju na najvažnija pitanja o našem životu.

Jedan od prisutnih.

—o—

IZ PAZINA.

IZ SJEMENIŠTA.

Duhovne vježbe za sjemeništarce

Od 30. listopada do 3. studenoga održale su se u biskupskom sjemeništu trodnevne duhovne vježbe za sjemeništarce. Uspjeh je bio veoma dobar. To se opaža iz raspoloženja daka kao što iz njihovih izjava.

Skrb djevojaka s Borutu za sjemenište.

I za malenu kapelaniju Borut moglo bi se reći, da nije najmanja medu istarskim selima i župama, dapače je ona prva medu prvima u radu i sakupljanju darova za hrvatsko sjemenište u Pazinu. Osim velikodušnog dara borutskih obitelji u sakupljenoj hrani odlučile su takoder djevojke, da i same nešto doprinesu za sjemeništa. Same od sebe došle su na misao da sakupe potrebnu svotu novaca, kojom su kupile i darovale sjemeništu 58 komada porculanskog posuda (tanjura, zdjela itd.). Na tom velikom i neočekivanom daru zaslužuju požrtvovne borutske djevojke posebnu hvalu i priznanje, a ravnateljstvo sjemeništa izriče im takoder ovim putem svoju toplu zahvalu, a Bog će im sigurno naplatiti ono, što ljudi ne mogu.

—o—

Mudre izreke

»Odgoji dijete prema putu, kojim ima ići, pa ne će odstupiti od njega ni u starosti«. (Priče 22, 6.).

»Strah Gospodnji produljuje dane života, a bezbožnicima se godine prekraćuju«. (Priče 10, 27.)

»Goni sina na rad, da ne bude besposlen! Jer besposlenost nauči mnogo zla«. (Sirah 33. 28. 29.).

Iz katoličkog života

Novi slovenski biskupi.

Sv. Otac papa imenovao je dva nova pomoćna biskupa, jednoga za ljubljansku, a drugoga za mariborsku biskupiju. Prvi je preč. g. Antun Vovk, dosadanji ljubljanski generalni vikar i stolni kanonik, koji je već dosada više vremena upravljao ljubljanskom biskupijom. — Drugi je dr. Maksimilijan Držečnik, koji će biti pomoćnik mariborskoga biskupa.

—o—

Svetogrdna krada u Beču.

Iz bečke katedrale Sv. Stjepana ukradena je umjetnička slika Majke Božje, poznata u cijelome svijetu pod imenom slika »Marije Poetsch«. U cijeloj Austriji ova je slika bila više štovana od svih drugih te je k njoj dolazilo na tisuće i tisuće hodočasnika iz svih krajeva zemlje.

—o—

Američki boksač moli sv. krunicu.

Billu Conn, američki boksač teške kategorije svjetskog glasa, dao je postaviti kip Majke Božje u školi presv. Srca u Pittsburgu. Ovime je on ispunio zavjet, koji je učinio u vrijeme rata, prilikom jedne zrakoplovne vožnje iz Engleske u Evropu. Zrakoplov, u kojemu se je on vozio sa još nekolicinom filmskih glumaca, bio je zahvaćen olujom, te je prijetila velika opasnost da se survaju. Bill Conn je tada pozvao sve suputnike da se pridruže njegovoj molitvi sv. krunice, a ujedno se je zavjetovao, ako se sretno spuste, da će podignuti kip Majke Božje u školi, koju je kao dječak pohadjao. On i njegovi drugovi su danas sretni da se mogu vidljivo zahvaliti nebeskoj Majci na pruženoj pomoći.

—o—

Vjerska poduka dječaka u Beču.

U 568 bečkih župa organizirana je vjerska poduka za dječake. Na poziv crkvenih vlasti, upućen dacima i roditeljima, odazvao se ogroman broj djece. Od sveukupnog broja dječaka došlo ih je 138.887 na vjeronauk, dok je 2367 odbilo da prisustvuju vjerskoj poduci.

—o—

Kralj džungle graditelj katoličkih crkava

Misiamo, poglavica primitivnih plemena Nagavisi, na Salamunskim otocima u Tihom oceanu, poznat pod nazivom »crni vojskovoda« proslavio se je tokom rata junačkom borbom protiv Japanaca. Kad su se Japanci iskrcali na Salamunskom otočju, oni su se odmah dali na uništavanje svih katoličkih crkava. Baš to zatiranje katoličke vjere bilo je uzrokom, da su se urodenička plemena pod vodstvom Misiamoa tako žestoko odupirala japanskom osvajaču. Kršćanstvo je kod tih ljudi uhvatilo dubokog korijena. I kao što je Misiamo predvodio svoja plemena u borbi protiv osvajača tako ih danas predvodi u obnovi i izgradnji porušenih crkava. Ponovni dolazak katoličkih misionara bit će dan najvećeg slavlja za stanovnike prašumskog područja salamunskih otoka.

—o—

Novi blaženici.

Krajem prošloga mjeseca sv. Otac Papa Pio XII. proglasio je blaženima časne sestre Mariju Terezu Soubirau i Terezu Verzeri. Proglašenje je izvršeno u bazilici Sv. Petra u prisutnosti velikog broja vjernika.

Dar maršala Sokolovskija za katoličku crkvu.

Kad je vrhovni zapovjednik ruskih okupacionih snaga u Njemačkoj maršal Sokolovskij nedavno posjetio katedralu u Naumburgu, darovao je 10.000 maraka kao pripomoć da ponovno smjeste u katedralu pojedine umjetnine, koje su za vrijeme rata iznesene iz katedrale na sigurno mjesto.

—o—

Smrt opata Ildefonsa Herwegena.

U samostanu Maria Laach u Münchenu umro je poznati opat Ildefonso Herwegen. On se je proslavio proučavanjem liturgije te je pisao o njoj. Godine 1914. vodio je prvi liturgijski tjedan. Iste te godine izdao je prvi svezak knjige »Ecclesia orans«. Kasnije su izašli i ostali svesci (preko 20 ukupno). Godine 1921. utemeljio je društvo za proučavanje liturgije.

—o—

Japanski otok naseljen samim katolicima

Dopisnik News Service P. O'Connor posjetio je na svom nedavnom putovanju kroz Japan maleni otočić Kuzurushima, na kojem živi tek 220 osoba, podijeljenih u 32 obitelji. Svi su stanovnici tog otoka katolici. Taj je otok otkrilo troje braće Kuzuru, koji su početkom godine 1700 morali pobjeći iz Japana, jer su bili progonjeni radi svog katoličkog uvjerenja. Smjestivši se na otoku prozvali su ga svojim imenom. Sadašnji su stanovnici izravni potomci ove trojice braća. Na otoku se dozvoljava život strancima samo ako su katolici i ako se vjenčaju s kojim od domaćih stanovnika.

—o—

Smrt mons. Kornilowycza.

U Varšavi je umro mons. Kornilowycz, zaslužni dušobrižnik sestara trećoretkinja sv. Franja, koje su sav svoj rad posvetile brizi i uzdržavanju slijepaca.

Mons. Kornilowycz bio je jedan od najučenijih i najmarljivijih članova poljskog svećenstva. Istaknuo se je naročito na polju štampe, radom u Katoličkoj Akciji i pomaganjem siromaha. Taj je njegov svestrani rad došao do izražaja naročito tokom rata i u teškom poslijeratnom vremenu.

—o—

Svećenik — učenjak o atomskoj bombi.

John F. Schuler je jedini svećenik — učenjak, koji je zajedno sa ostalih 400 učenjaka prisustvovao pokusima s atomskom bombom kod otočja Bikini. U svojoj izjavi, koju je dao nakon izvršenih pokusa, naglasio je on, da su svi učenjaci, koji su prisustvovali pokusima, složni u traženju medunarodnog nadzora nad tom strašnom atomskom energijom. »Taj je nadzor — po mišljenju učenjaka — nadodao je velečasni Schuler — toliko potreban, da bi oni bili spremni i ratovati samo da dode do njega. Treba birati izmedu nepopustljive i odlučne borbe za provedbu nadzora nad atomskom energijom i izmedu novog rata sa katastrofalnom upotrebom atomske bombe. Učenjaci misle, da će katastrofa biti mnogo manja, ako se i silom prisile sve države da isključe atomsku bombu iz ratne upotrebe, nego ako se čeka, da atomski rat postane stvarnost.«

Daniel Rops dobio nagradu Francuske akademije

Poznati francuski književnik Daniel-Rops dobio je veliku nagradu za književnost u godini 1946., koju podjeljuje Francuska akademija. Uz Maritaina, Moumiera, Mauriaca itd. taj veliki predstavnik nove Francuske je jedan od duhovnih prvaka naprednih katolika u toj kršćanskoj zemlji. On je u svojim djelima dao ne samo krasne filozofske, socijalne i povijesne prikaze prošlosti i sadašnjosti, nego je takodjer iznio i poglede na novi kršćanski svijet u skoroj budućnosti. Medu njegove najljepše stvari spada velika povjesna študija »Isus u svom vremenu« (»Jesus en son temps«) koja je izašla početkom ove godine te je izazvala veliko zanimanje u kulturnom svijetu. Daniel-Rops suraduje u listovima mladih francuskih katolika (n. pr., Temoignage chretien). Njegovi se članci čitaju sa užitkom. Uz ostalu duhovnu elitu francuske imao je i Daniel-Rops istaknutu ulogu u francuskoj »Resistence« (u pokretu otpora protiv hitlerizma). Na hrvatski su bile prevedene neke njegove manje stvari (jedna rasprava u vrijednoj knjizi »Seksualni problemi« i »Sol zemlje«). I ti sastavci pokazuju njegovo duboko poznavanje čovjeka, evadeoski stav prema nekršćanima, otvorenost prema savremenim pitanjima i putokaz kršćanima prema preporodu u sutrašnjici.

Spomenuto odlikovanje pokazuje, da su mladi katolički krugovi ozbiljno shvatili svoju ulogu u poslijeratnoj obnovi svijeta i da zauzimlju u tom radu vidno mjesto. Prigodom odlikovanja dobio je Daniel-Rops mnogo čestitaka iz čitave Francuske.

Prof. M. P.

»Ne tražim nikakve plaće«, ustrajao sam »i pravde nećete radi mene imati nikakve. Nakon pola godine moći ćete mi dati, koliko budete htjeli«.

Starac je konačno popustio. Nakon dva tjedna nastupio sam službu. Radio sam pola godine kao stroj i mučio se kao životinja. Njive i polja bivali su ljepši i na proljeće je sve bujno raslo. Starac je gundao i rikao kao hrušt. A ja sam bio tih ili sam zazviždio koračnicu i mislio: To je tek striljanje za strah; svoj barut moram štediti za veću potrebu. Primijetio sam takoder, da me starac sve više poštuje i da me kod posla sa zadovoljstvom promatra. — S djevojkom sam domalo bio u vezi, ali na pošteni način. Medu nama nije bilo loše riječi ni loše misli. Poslije četvrt godine sklopili smo prijateljsku nagodbu. Starac nije smio o tome ništa ni primijetiti. Djevojci sam strogo naložio: »Budi sa mnom osorna i gruba kao pas na lancu, kad nas promatra otac!« Djevojka je odmah shvatila komediju i kad smo bili zajedno sa starcem, oštro me korila i napadala. Pred starcem bili smo uvijek na ratnoj nozi. Starac je s time bio vrlo zadovoljan. Kad je prošlo pola godine, starac nije ni spomenuo plaću. Moja godina službe bila je skoro pri kraju. Tada sam jednoga dana rekao Anici, neka od oca zatraži, da me potjera iz službe. Djevojka je to učinila, a starac se je upravo razbjesnio i stao vikati:

»Tako, nesrećo! Sada, kad imadem slugu, kako treba, ti bi ga rado otpremila od kuće. Dakako za te, jer se ne vrti oko tebe i ne klanja ti se. Za hiljadarku ga ne puštam iz kuće!«

Nakon tri tjedna pošao sam sam ka gospodaru i rekao mu: »Sad bih rado govorio s Vama o plaći«.

»Govori!« on je.

»Za prvu godinu ne tražim ništa«, rekao sam, »ali za narednu tražim mnogo.... Bude li vam se činilo previše, otpustite me. Pruža mi se drugdje ugodnija prilika«.

»No dakle, reci, koliko tražiš«, zamrmljao je.

Tada sam se uspravio kao kolac, nacilјao, soružio i ćdapeo: »Oče Stojkoviću«, rekao sam, »tražim Vašu kćerku Anicu za ženu. Ako mi je date, ostat ću kod Vas badava za slugu.«

Starac je skočio skoro do stropa i povikao:

»Što, ti beskućniče! Ti gladanjo!«

»Onda moram otići«, odgovorio sam.

Starac je zašutio, lukavo se smijuckao i onda licemjerno uzdahnuo: »Dragi moj Petre«, rekao je »rado bih ti dao Anicu, nikome radije nego tebi, ali ona ne mari za tebe — a siliti je neću«.

»Vidim vrlo dobro, da mi Anica nije sklona«, rekao sam zlovoljno. »Uvijek me gleda osorno. Ali ja bih je unrkos toga rado ozbiljno zapitao glede ženidbe... Ne bude li ništa, neće biti ništa«.

»Možeš je pitati, koliko hoćeš« rekao je starac.

»Ne mari li za mene« rekao sam, »moći ću još uvijek ostati u kući kao sluga. Jedno pitanje mi Anica ne može uzeti za zlo«.

»Samo pitaj«, rekao je starac oduševljeno.

»Bude li pak marila za mene, hoćete li mi je doista i dati za ženu?« upitao sam ga.

Starac je malko promišljao a zatim je opet pogledao, namignuo se i junački rekao: »Bude li te htjela, puštam ti je«.

»Na časnu riječ?« upitao sam ga.

»Na časnu riječ« on će, »Stojković drži svoju zadanu riječ«.

Zatim je pozvao Anicu. Mrko me je pogledala i starac se je nasmijao.

»Anice«, starac će joj polagano: »Petar bi te rado uzeo za ženu... Hoćeš li ga?«

»Smijem li učiniti, što hoću?« zapitala je djevojka.

»Posvema što sama hoćeš. Sve prepuštam tvojoj volji«, rekao je starac pobjedonosno.

»Ako je tome tako, onda uzimam Petra«, odgovorila je djevojka odlučno i svečano.

Na te je riječi starac skočio uvis kao ris te stao bjesniti i vikati: »Ja ništa, ti ništa, on ništa! — A na što ćete se vjenčati?«

Nas dvoje držali smo čvrsto dvaput zadanu si riječ i nismo popustili. Njegove riječi nismo ga riješili, a ni on je nije smio prekršiti. Zabranjivao mu je to ponos i značaj. Konačno se je predao na milost i nemilost. — Hura! Pobjeda, tvrdava je osvojena! Četiri tjedna kasnije slavili smo vjenčanje.

Samo odvažno naprijed! Sreća je na strani odvažnih. A sada da vam ispričam sve do kraja. U prvo vrijeme našega braka starac je bio prkosan kao ovan. A kad su u vremenu od tri godine došla na svijet dva dječaka, popustio je kao led pred proljetnim suncem. Dječaci su mu prirasli k srcu.

Dobio sam ženicu, lijepu, marljivu i brižljivu, da je ne bih dao i još danas ne dam za bogatstvo cijeloga svijeta. Anica je čitav dan pjevala, ja sam zviždao, a tast je njihao na svakom koljenu po jednoga dječaka. Sada su dječaci već veliki. Jedan će doskora u vojsku a drugi je u šestom razredu gimnazije — želi postati svećenik. Ako do toga dode, pozivam vas već sada na mladu misu. Tako, to je moj najveseliji doživljaj i za to plaćam 5 litara vina«.

Drugovi su Petru čestitali. Zatim su nazdravljali čaše.

Novorođenčad u Parizu.

Od godine 1930. do 1943. rodjeno je u Parizu 455.443 djece, od koje je 378.000 ili 63.20% primilo sv. krst. U predgrađu Pariza rođeno je u to isto vrijeme 407.197 djece. Od tih je 378.000 ili 69% primilo sv krst. Iz ove statistike proizlazi, da gradsko središte Pariza u vršenju vjerskih dužnosti zaostaje za predgrađima.

—o—

Katolički rad u Slovačkoj.

Prema podacima slovačkog katoličkog društva Sv. Adalberta možemo zaključiti, da su danas slovački katolici mnogo aktivniji nego li prošlih godina. Od mjeseca srpnja do lipnja godine 1946. tiskalo je društvo sv. Adalberta 30 knjiga u 507.000 primjeraka. U prošloj se je godini tiskalo 20 knjiga sa 873.000 primjeraka.

Katoličko društvo Sv. Adalberta broji 467.000 članova. Društvo posjeduje i osam vlastitih knjižara.

Ovi podaci pokazuju da se danas rad slovačkih katolika odvija bez smetnje i sa velikim uspjesima.

—o—

Nizozemski skauti.

Skauti su organizacija katoličkih mladića, koji nastoje uzgajati među sobom plemenitost duha i učvrstiti svoje tijelo tjelovježbom i životom u prirodi. Nizozemski skauti poslali su nedavno u Vatikan svoje izaslanstvo koje je izručilo sv. Ocu poklonstveno pismo. To pismo (na pergamenu) preneseno je iz Nizozemske u Rim pješke. U prenašanju su se izmjenjivali nizozemski, belgijski, luksemburški, francuski, švicarski i talijanski skauti. Izaslanstvu je papa održao vrlo lijep govor.

—o—

Katoličko sveučilište u američkoj državi Ekvador.

Odredbom ekvadorske vlade, kojom se dozvoljava otvaranje i rad privatnih škola, omogućeno je i otvaranje prvog katoličkog sveučilišta u toj državi. Novo katoličko sveučilište bit će vođeno po najboljim profesorima stručnjacima, koji su već odavna tražili način, kako bi došli do odobrenja za rad katoličkog sveučilišta. Novo katoličko sveučilište, kao što u drugim državama tako i u Ekvadoru, bit će dom izgradnje novih, sposobnih i karakternih intelektualaca.

—o—

Proslava posvećenja F. Cabrini u Chicagu.

U Chicagu je na svečan način proslavljeno proglašenjem svetice F. Cabrini. Svečanosti je prisustvovalo oko 100 tisuća vjernika. Bio je prisutan i kardinal Stritch nadbiskup Chicaga, i s njime 5 američkih biskupa. Sve su molitve bile namijenjene za postignuće svjetskog mira, za pobjedu ljubavi i pravde na cijelome svijetu.

Nova katolička svetica Francesca Cabrini proživjela je više godina u Chicagu. Ondje je umrla pred 19 godina.

RAZNE VIJESTI

Četiri ministra velesila su se sastala u New-Yorku, da konačno odrede, kakve će biti mirovne pogodbe. Pred njih su došli jugoslavenski ministri vanjskih poslova Simić i talijanski poslanik Tarchiani. Simić je nešto popustio glede ustava Trsta, ali je zato naglasio, da Jugoslavija ne može prihvatiti nepravednu francusku liniju, jer također sjeverozapadna Istra, koja je sva jedinstvena, kao što i većinom slovenska Gorica, moraju pripasti Jugoslaviji, a tako i slovensko zemljište između Trsta i Italije, da dobije Slovenija izlaz na more. — Talijanski poslanik Tarchiani je predlagao plebiscit za sporne krajeve i da se Trstu osiguraju željezničke veze sa Čehoslovačkom i susjednim državama. Poslije toga je izjavio Molotov, da je talijanska izjava neugodna i neprihvatljiva te je predložio, da se ponovno raspravlja o granicama u Julijskoj Krajini. Engleski i američki ministri, Bevin i Byrnes, su izjavili, da će o tomu raspravljati, ako to predloži koji od njih četvorice ministara.

Togliatti, vođa talijanske komunističke stranke, bio je nedavno u Beogradu te je posjetio maršala Tita. Kad se je vratio u Rim, izjavio je, da bi maršal Tito bio sporazuman prepustiti Italiji Trst uz uvjet, da ona dade autonomiju na posve demokratskim [illegible]lima i da grad Gorica pripadne Jugoslaviji. Pretpostavlja se dakako, [illegible] također sjevero-zapadna Istra i zemljište između Trsta i Tržića (Monfalkona) pripalo Jugoslaviji. Ta je vijest pobudila veliko zanimanje. Talijanska je vlada izjavila, da izjave maršala Tita pružaju temelj za pogađanja, i ako se samo za odstup Gorice ne bi mogli pogađati.

Devet ratnih mađarskih zločinaca osuđeno je u Jugoslaviji na smrt. Oni su postrijeljali ili dali postrijeljati god. 1942. u Novom Sadu 2000 osoba. Među njima je i general Szombathely.

Na otoku Sv. Jelene u Atlantskom Oceanu, gdje je umro Napoleon, kane saveznici konfinirati oko 10 tisuća njemačkih nacista.

»Teško onome, koji govori ocu: Što će ti još djeca? i ženi: Što postaješ još mati?« (Iz. 45,16.)

Kod vina ne igraj junaka, jer je već mnoge upropastilo vino!« (Sirah 31, 25.).

»Ne gledaj na vino, kako crvenkasto sijeva, kako se u čaši prelijeva. Glatko se ono omakne, ali kasnije ujede kao zmija i uštrca otrov kao ljutica«. (Priče 23, 31. 32.).

Talijanski ministar vanjskih poslova Neni, koji je ujedno predsjednik socijalističke stranke, rekao je u svom govoru u Firenci, da će biti najbolje, ako se Jugoslavija i Italija same nagode, jer je štetno za obje, ako drugi odlučuju o njima. Dalje je rekao, da novinstvo u Italiji ne bi smjelo pisati samo o Trstu i Gorici, jer treba misliti na sve probleme zajedno. Kad se budu oba naroda sama nagodila, bit će izvučen iz njihovih srdaca bolni trn. U vanjskoj politici — izjavio je on — ne smiju odlučivati strasti i idejne razlike.

U Rusiji su svečano proslavili 29. godišnjicu oktobarske revolucije. General Nikola Bulgarin i tajnik Komunističke stranke Ždanov govorili su u prilog svjetskoga mira. Vlada je dobila mnoge brzojavne čestitke, također od engleske i američke vlade.

Dvanaest njemačkih zločinaca osudio je nedavno vojnički sud u Beogradu na smrt, jer su kao nadzornici logora u mačkoj bili krivi za trpljenje i smrt onih, koji su bili tamo dovedeni. Među osuđenima na smrt je i jedna njemačka bolničarka. Osim toga su dvije osobe bile osuđene na prisilni rad.

Iz Varšave javljaju, da je stiglo u Poljsku iz Rusije industrijskog materijala i strojeva u iznosu od četiri milijuna dolara u svrhu njemačke ratne odštete. To je poslala sovjetska vlada prema obvezama, koje je preuzela na sastanku u Potsdamu.

Novac iz kovine po 1, 2, 5 i 10 lira pušten je u promet u Italiji u iznosu od 8 milijuna lira.

Jedan nizozemski zrakoplov pao je u Engleskoj na tlo te se je razbio. Pilot je upravljao njime u vrijeme padanja tako zgodno, da se nitko u njemu nije ubio.

U Grčkoj je stupilo u štrajk 75 tisuća radnika i činovnika telegrafske i telefonske struke.

U Palestini se vrše često atentati na vlakove. Istočno od židovskog mjesta Tel Aviva bila je podmetnuta bomba, koja je bacila vlak u zrak.

Jugoslavenska omladina dovršila je željezničku prugu Brčko — Banovići. Prvi vlak, okrašen zastavama, napisima i Titovim slikama poveo je dne 7. t. mj. 600 omladinaca. Na postajama ih je svečano dočekalo pučanstvo. Maršal Tito poslao je pozdravni brzojav omladini te je primio u audijencu njezine predstavnike. Ministar Andrejev je prigodom proslave izjavio, da će se ugljenokop u Banovićima nazivati odsad Titovim rudokopom.

U Sjedinjenim državama dobili su kod izbora većinu republikanci proti demokratskoj stranci, koja je dosada vladala. Republikanci su dobili 244, a demokrate samo 199 zastupničkih mjesta u parlamentu. U senatu su dobili prvi 51, a drugi 45 mjesta.

U Ukrajini je obnovljeno dosada 325 tisuća kuća. U čitavoj su Rusiji uništili Nijemci više od 6 milijuna kuća. U Kubanu su porušili sve naprave za natapanje riževih polja. Kada se budu radovi dovršili, bit će natapanje prošireno tako, da će se saditi riža na još 26 tisuća hektara. Na svakom hektaru urodilo je dosada 35 kvintala riže, a kasnije će se prirod povećati na 48 kvintala po hektaru.

U Crnoj Gori određeni su radovi u visini od 42 milijuna dinara. Sagradit će se bolnice, škole i hoteli za turiste.

U Koreji, oslobođenoj od Japanaca, vršili su se nedavno prvi izbori. Glasovali su malne svi izbornici (99,6%). Malne svi (99,6%) glasovali su za demokratsku stranku. Pučanstvo napreduje sada vrlo brzo u naobrazbi i gospodarstvu.

U Indiji imade često mnogo nereda. Nedavno je bilo ubijeno kod nereda 400 ljudi.

U Engleskoj su počele žene nositi na sebi maleni radio kao torbicu, obješenu na vrpci. Radio je dug 21 centimetara, visok 13 cm, a širok samo 5 milimetara. Važe oko 2 kilograma. Antena je umetnuta ispod pasa.

Most preko Dunava između Pančeva i Beograda obnovljen je i ponovno predan prometu. Dug je više od 1 kilometra te je sav iz željeza i tako visok, da mogu ispod njegovih lukova ploviti i velike lađe sa visokim dimnjacima. Prvi put je bio sagrađen god. 1933. a u vrijeme rata su ga Nijemci posve porušili. Kod ponovne gradnje bilo je mnogo poteškoća, ali su sve srećno svladane, tako da je prvi vlak prešao preko njega mjesec dana prije predviđenog roka.

U Albaniji su nastale velike poplave. Bilo je mnogobrojno pučanstvo oštećeno. Za pomoć nastradalima bile su u Jugoslaviji sakupljene visoke svote.

U Mađarskoj je provedena agrarna reforma. Veleposjednicima je bilo oduzeto, većinom uz odštetu, 5 milijuna i 700 tisuća »holdova« (1 hold je 6 hektara i 57 ara). Zemlja je podijeljena između 550 tisuća seljačkih obitelji. Jedan dio razvlaštene zemlje ostavljen je za općinske pašnjake, uzorne seljačke naseobe i slično.

Na Rijeci je bio ovih dana izgrađen prvi Dieselov motor u tvornici, koja je bila prije malne posve porušena. Pokusi sa izgrađenim motorom uspjeli su odlično. Odsada će ondje graditi takove motore u serijama.

Na željezničkoj pruzi Prag — Bratislava uveden je najbrži i najmoderniji vlak u srednjoj i istočnoj Evropi. Imade mjesta za 130 putnika, a vozi brzinom od 160 km na sat. Tjeraju ga dva dieselmotora, svaki sa jakošću od 1200 konjskih sila. Taj su vlak nazvali »Modra strijela«.

U zoni B Julijske Krajine obnovljeno je 90% željezničke mreže. U toj zoni, kojom uz narodne vlasti upravlja Vojna Uprava u Opatiji, vozi 48 vlakova.

Rudnici soli u Bosni obnovljeni su tako, da se u njima iskopa 44,3% soli više negoli godine 1939. U vrijeme rata bila je proizvodnja snižena za 50%, jer su neprijatelji oduzeli mnogo strojeva.

Zlatko Baloković, znameniti violinist, posjetio je na svojem putu po Jugoslaviji također Rašu i Pazin. U Raši je održao govor na sastanku radnika.

U Redipulji, (koja se je nekada zvala slovenski »Sredi Polja«) otišla je veća skupina talijanskih nacionalista iz Trsta posebnim vlakom, da posjete ondješnje veliko groblje talijanskih vojnika, palih u prvom svjetskom ratu. Putem su talijanski nacionalisti (fašisti) pjevali iredentističku pjesmu »va fuori d' Italia, va fuori straniere (idi van iz Italije, idi van tuđinče). Više puta zaustavili su vlak i bacili na radnike ručne granate te su trčali i strijeljali za njima. Osam radnika bilo je ranjeno, a jedan ubijen. Tomu je priređen u Tržiću (Monfalkonu) svečan pogreb.

Jugolira, koja je u prometu u Istri i u ostalom dijelu zone B u Julijskoj Krajini, porasla je na vrijednosti, jer su ondje cijene približno za dvostruko niže negoli u Trstu i u ostaloj Italiji, gdje talijanska (i s njom anglo-američka) lira neprestano pada uslijed inflacije. Sada je jugolira u zoni B Julijske Krajine jedino platežno sredstvo. Vojna Uprava Jugoslavenske armije u Opatiji izdala je naredbu, prema kojoj vrijedi sada jedna jugolira za dvije talijanske. To je u skladu sa razlikom cijena.

Društvo Naroda zaključilo je jednoglasno na zasjedanju u Njujorku, da primi u svoju sredinu kao članove Afganistan, Island i Švedsku. Svečano će biti uvedeni u Društvo naroda, kad budu njihovi parlamenti odobrili taj zaključak i pravila Društva naroda, koje će zajedno s njima imati 54 člana. Delegacija Sjedinjenih država izrazila je nadu, da će središte Društva naroda ostati u Americi. Ukrajinska delegacija izjavila je, da barem buduće zasjedanje bude u Evropi. To je preporučio i Molotov.

Na drugu godišnjicu oslobođenja Zadra održala se je u gradu proslava, kojoj je prisustvovalo oko 6000 ljudi. Govorili su Hrvati i predstavnici talijanske manjine, koji su naglasili napredak u industriji i zaposlenju.

Istarski radnici u raškom ugljenokopu natjecali su se u radu. Uspjeli su povećati množinu iskopanog kamenog uglja malne za 5% i sniziti proizvodne troškove za 11%.

U Berlinu je zbog nestašice električne struje smanjen broj tramvaja. Zato je kod vožnje nastala takva gužva, da je već na stotine osoba ranjeno.

U Njemačkoj će nakon osude Hitlerovih doglavnika biti izvedeno pred sud još oko tisuću nacista. Za sastavljanje optužnica određen je posebni ured sa deset sudaca.

U južnoameričkoj državi Peru, u dolini Viro, nađena je grobnica, stara oko 1000 godina, sa tjelesnim ostacima Alapeka, kojega su Indijanci štovali kao boga. U grobnici je nađeno raznih umjetničkih ukrasa.

U Puli je otvoren tečaj za učitelje i učiteljice ondješnjih hrvatskih škola, da bolje nauče hrvatski jezik i književnost.

U Indiji je sastavljena prva narodna vlada. Kad je stupila vlada pred parlamenat, nastalo je među zastupnicima veliko oduševljenje.

U Italiju ulazi tajno, bez putnice, kako se računa, svaki mjesec 500 do 600 Židova, koji onda odlaze tajno posebnim parobrodom u Palestinu.

Španjolska gradi utvrde na Pirinejima uz francusku granicu. Računa se, da bi te utvrde zadržale francusku vojsku tek nekoliko sati.

Čehoslovačka je nedavno proslavila 28. godišnjicu svoje državne nezavisnosti. Tom prilikom je čehoslovačka vlada odredila dvogodišnji program za obnovu.

Talijanska socijalistička i komunistička stranka učinile su nagodbu, da će zajednički raditi na uništenju fašizma i učvršćenju demokracije, za podržavljenje velikih tvornica i banaka, za provedbu agrarne reforme i za podignuće radničkog staleža te za zaštitu osobnih prava svih građana.

Radijski odbor u Jugoslaviji odlučio je, da će buduće godine podignuti nove i pojačati sadanje radio-stanice.

Sa najnovijih američkih automobila može se telefonirati u vrijeme vožnje. Putem radija zatraži šofer od posebne telefonske centrale, da ga stavi u vezu sa bilo kojim telefonskim pretplatnikom.

Gospodarsko stanje u Italiji je veoma teško. U čitavoj državi imade dva milijuna i po besposlenih i 8 milijuna premalo zaposlenih radnika.

Izvori nafte pronađeni su u Moravskoj, u Čehoslovačkoj. Trebat će vrtati 1200 do 1800 metara duboko, da se dođe do te dragocjene tekućine.

Oko jednog, tek umrlog, čovjeka preneseno je u Americi u Njujork u ledenoj posudi zrakoplovom, da ga ucijepe nekom bolesniku u očnu šupljinu.

Mnogo Nijemaca, potjeranih iz Češke, odlučila je austrijska vlada naseliti u Koruškoj među Slovence.

U engleskom poslanstvu u Rimu eksplodirala su dva paklena stroja te su veoma oštetila zgradu i sve urede. Popucala su sva stakla u okolici. Atentat je djelo useljenih Židova, kako su to oni sami priznali.

Društvo »Italia Redenta«, ustanovljeno već davno za odnarođivanje Slavena u Julijskoj Krajini, sa sjedištem u Trstu, promijenilo je ime u »Društvo za dječja zabavišta«, da bi tako izgledalo nevinije u svojem odnarođivanju Slavena.

U Pamiru, na sjeverozapadu Indije, pronađen je na planini 2500 metara visokoj najbogatiji željezni rudnik na svijetu. Rudača će se odvažati do najbliže željezničke stanice po žici 24 kilometara daleko.

Uredništvo i uprava u Pazinu (Istra) — Pisma, rukopisi, neraspordani brojevi i novac u lirama šalju se na naslov: »Gore Srca« Pazin - Sjemenište (Istra), a u dinarima na Franjevački samostan - Trsat (kraj Sušaka) ili u lirama i dinarima čekom broj 45-401 na pošt. tek račun u Rijeci na naslov: »Književno društvo Sv. Mohora za Istru« Pazin — Izlazi dozvolom Vojne uprave J. A. u Opatiji — Glavni i odgovorni urednik: svećenik Božo Milanović — Tiska se u tiskari Narodne štamparije, Rijeka, ulica Ciotta broj 18